

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacţia şi Administraţia
PLAŞA LIBERTĂŢII BRAŞOV. —
TELEFON 226.
Abonament anual 860 lei.
Pretu străinătate 800 lei.
Anunţuri, reclame, după tarif

Fondată la 1838 de George Bariţlu

Apare de trei ori pe săptămână

Prin tine însuţi, cetăţene, şi pentru
tine, la libertate, legalitate şi cinste.

Pace ori război.

D-l Dr. Al. Vaida-Voevod a făcut într-un interviu acordat ziarului „Adevărul” următoarea declaraţie importantă pentru a fi adusă la cunoştinţa întregii ţări:

„Intregul popor aşteaptă cuvântul de ordine al prezidentului. Şi noi, adjutanţii lui.

„De cuvântul lui Iuliu Maniu depinde ce se va întâmpla: Pace ori război.

„Dela Nistru până la Tisa, tensiunea se apropie în toate straturile sociale de punctul maximal. Cei cu răspundere vor avea să hotărască dacă declanşarea forţelor va putea fi canalizată de Iuliu Maniu în sens constructiv, ori dacă acea declanşare va izbucni elementar, înălturând mai întâi putregalul care stă în calea progresului normal al ţării.”

Ce să facem?!

Cui să ne plângem?!

Cu prilejul întrunirii de ieri a comitetului judeţean al organizaţiei P. N. T. din Braşov delegaţii satelor ne-au prezentat o serie de plângeri din cele mai dureroase. Sunt fapte revoltătoare care ilustrează sistemul actual de guvernare şi administrare al ţării, care tinde deadreptul în aceste zile de cea mai gravă economică şi financiară la totala sărăcire a populaţiei judeţului.

Cea mai gravă din aceste plângeri este aceea că oamenii nu-şi pot desfăce bucatele, îndeosebi ovăşul şi orzul, pe un preţ cât de cât convenabil în raport cu munca şi banii lor investiţi în pământ. Sătenii stau la începutul anului şcolar, când au să-şi trimită copiii la şcolile din oraş, mai stau şi în ajunul erii, când au să-şi cumpere de-ale casei, şi nu pot valorifica nimic din truda şi cheltuiala lor de peste an.

Vin cu cheltuiala la oraş pe la vechii cumpărători de bucate oferindu-le ovăşul şi orzul lor. Nu pot vinde nimic, căci li se oferă preţuri ridicole; pentru o mase de orz de pildă lei 500, sau nu li se oferă nici un preţ sub cuvânt, că preţul pieşii încă nu se cunoaşte, sau că în genere nu e căutare.

Oamenii ne întrebau disperai: ce să ne facem? Avem nevoie arzătoare de bani şi n-avem de unde să ne împrumutăm. N-avem în sat o bancă populară, iar la alte bănci ni se cer camete mari. Suntem espuşii ruinei, căci vom fi siliţi să ne dăm bucatele pe nimic lăsându-ne speculaţi...

O altă plângere! În comuna Măeruş s'a înfiinţat mai acum doi ani o societate de vânatoare cu scop ca oamenii să se apere la contra fiarelor, cari le distrug păşunile şi bucatele. De-atunci oamenii au alergat pe la inspectoratul de vânatoare, pe la prefectură, ba s'au dus în câteva rânduri până la Bucureşti, ca să obţină aprobarea statului societăţii dar toate în zadar... Anul acesta porcii sălbatici le-au scormonit întreaga

pășune pe-o întindere de câteva sute de jugăre, le-au distrus cucuruzele, cartofii, clăile de ovăz şi nu e locurilor, care să nu s'ibă o pagubă de câteva mii de lei. La cererea sătenilor exasperaţi s'au întocmit de către primăria tablouri de pagube făcute, cari se urcă la sute de mii. Tablourile s'au prezentat prefecturii, dar nimeni, nimeni nu se mişcă. Oamenii şi ar păzi pământurile şi păşunea cu armele, dar nu li s'au aprobat statutele, deşi au trecut la mijloc ani.

Cui să ne mai adresăm? — ne

Alegerea dela Bistriţa

Declaraţiile d-lui Mihai Poovici.

Fruntaşul nostru luptător politic MIHAI POPOVICI, fost ministru, maritor al celor petrecute Sâmbătă şi Duminecă în jud. Năsăud, refugiu la Bucureşti a acordat unui redactor al ziarului „Dumineaţa” un interviu, din care reţinem următoarele declaraţii:

„Alegerea dela Bistriţa nu sunt altceva decât un tablou al realităţilor politice şi economice. Suferinţa ţării a fost atât de frământată în ultimii zece ani încât e pe punctul de a-şi pierde orice credinţă.

Guvernele cari s'au succedat, au colaborat din belşug ca să distrugă încrederea masei în acei ce au condus ţara până azi.

S'a ajuns la convingerea că masele populare trebuie să intre ele înşile, active în lupta politică şi să cerceteze — cu forţa, dacă e nevoie — greşelile de până acum şi tot ceea ce discutările academice n'au putut să facă.

Astăzi, aşteptarea şi-a pierdut rostul constructiv şi mulţimea vrea să acţioneze ea însăşi şi ea însăşi să construiască.

O singură credinţă mai stăpâneşte această masă — credinţa tare ca o religie — că salvarea ţării va veni dela partidul naţional-ţărănesc.

Un prieten politic, cu care am fost la alegerile dela Bistriţa, îmi spunea:

spuneau oamenii cu lacrimi în ochi dar şi cu vădită revoltă în suflet faţă de nepăsarea criminală a forurilor cărora li s'au adresat zadarnic.

Mai înşirăm o plângere, ce-i drept de ordin secundar, dar caracteristică pentru modul cum se exploatează ţărâna noastră: Urloierul plăsei Bârsei de sus (Feldioara) cu sediul în Roibav, e dator ca, în schimbul unei taxe, să viziteze şi cureţe coşurile satelor.

Ce se întâmplă însă? Urloierul, domn mare, mai rar dacă dă pe la sate, dar de tot rar dacă curăţă urloaiete; cel mult ale primăriei sau scoalei. Sătenii însă trebuie să plătească, pentru coşurile lor rămase necurăţite, iar dacă nu plătesc pretura îi pedepseşte cu 100—200 lei.

Credem că plângerile de mai sus ajung. Ele ilustrează în de ajuns nepăsarea şi anarhia administrativă. Dacă în judeţul Braşov, unul din cele mai bogate judeţe, unde avem o recoltă destul de satisfăcătoare, se întâmplă astfel de lucruri, ce va fi prin judeţele mai mărginate, sau prin cele bătuite de foamete şi sărăcie?!

Şi apoi să ne mai mirăm, când oamenii sărăciţi de secetă şi lăsaşi fără nici un ajutor sau scut, recurg în desperarea lor la mijloace desperate, ca să-şi asigure bucată de pâine?!

Cei cari cărmuesc ţara să se trezească, dacă mai pot, la realitate până când nu e prea târziu!

rământ că vor executa întocmai planul propus.”

Această declaraţie vorbeşte mai mult decât o sută de comentarii.

Când mulţimea a auzit fapta mărşavă, n'a fost nevoie de intervenţia nimănui.

D-l Vaida lipsea de două zile din judeţul Bistriţa, iar eu, în momentul când am sosit la Bistriţa, mulţimea era adunată sub ferestrele d-lui Moldovan, cerând eliberarea părintelui Man.

Cele ce s'au întâmplat: isgonirea averescanilor din Bistriţa şi spargerea ferestrelor d-lui Moldovan, au fost un protest instinctiv al bunului simţ împotriva acestor metode ticăloase de luptă politică, pe cari averescanii încearcă să le instaureze şi în Ardeal.

Nu este adevărat că d-l Victor Moldovan şi-a retras candidatura. Duminecă am trecut aproape pe la toate secţiile de vot şi nici un preşedinte n'avea cunoştinţă de această închipuită retragere. Ceva mai mult, la Mohod, întrebând dacă averescanii au bărbaţi de încredere, mi-a răspuns un domn:

„Da! Eu sunt aici! Dar vorba e că... n'avam partizani!”

Alegerea dela Bistriţa e numai un simptom al forţelor cari stăpânesc masele. E dorul de a vedea schimbat sistemul, şi de

a se introduce o nouă concepţie în viaţa noastră publică.

Li spuneam mai rândul trecut d-lui prim-ministru:

— „Cum de e posibil, ca după zece ani dela înfiptuirea României Mari, într'un stat cu peste 14 milioane de români, încălzii de acelaşi ideal, dornici de a consolida statul, de a-l pune pe temelii reale, cum e posibil să mai trăim sub regim excepţional, cu stare de asediu, cu cenzură, cu consilii de război şi cu tot cortegiul de nedreptăţi, care rezultă din aceste măsuri?”

Este evident că nu se poate trăi astfel la infinit. Lumea reacţionează, e satulă de a fi tratată ca un simplu minor. Din alegerile dela Bistriţa se pot trage două concluzii: Pentru cei dela guvern şi pentru cei din fruntea ţării, că e vremea să supune unei judecări serioase situaţia de azi a ţării şi să avizeze la măsurile fireşti pe care toată lumea le cere.

Iar pentru noi, partidul naţional-ţărănesc, — că masa întreagă urmează cu credinţă cuvântul nostru şi aşteaptă, în interesul superior al ţării, să fie dusă repede la izbândă, dispusă fiind la orice sacrificii,

Braşovul cultural şi şcolile statului.

Braşovul, centru cultural de vremuri, unde sentimentul naţional se sublinia mai mult ca ori unde peste Carpaţi, şi unde inimile mari româneşti ţineau vecinic aprinsă făclia luminoasă a românismului cu cele mai mari sacrificii, azi acelaş Braşov e încercat, dacă ne gândim la chipul cum se prezintă susţinerea instituţiilor de cultură naţională ale statului.

Dacă cercetăm condiţiunile în cari sunt alimentate şcolile statului, ce ar trebui să reprezinte adevăratele sanctuare de cultură în acest oraş, credem că avem dreptul să ne stimulam la luptă pentru ca să nu pierdem faima ce s'a dat Braşovului în ceea ce priveşte radierea culturii naţional-româneşti.

Trebuie însă ca la acest calcul să facem abstracţie de activitatea culturală-naţională ce o desfăşoară societatea românească „Astra”, prin extensiunea Universitară care îşi are izvoarele ei materiale.

De asemenea, nu trebuie să considerăm iarăş munca pe acelaş teren a activităţii ce de ani de zile se depune în sala Liceului „Şaguna” pentru poporul din Schei. Sursele acestei osârdii sunt spirituale.

Ne referim numai la şcolile primare şi de copii mici ale statului din Municipiul Braşov.

Aceste instituţiuni de cultură urmează ca potrivit legii învăţământului primar şi a comitetelor şcolare să fie alimentate de comună cu tot ce le necesită, prin Comitetul şcolar Comunal.

Ori, dacă şcolile similare dela ţară trăesc cu 14/0 din bugetele comunelor respective, înţelegem că cele din capitala Judeţului au posibilitatea să fie întreţinute de o aşa manieră ca prin existenţa lor să fie la înălţimea rolului ce trebuie să-şi aibă în concertul celorlalte şcoli de acelaş grad, dar minoritare.

Realitatea însă e surprinzătoare. E aşa, pentru că aşa cum se susţin, se atinge demnitatea rostului lor.

Oare nu e surprinzător faptul că din bugetul anual al Municipiului de mai bine de 150 milioane să se dea pentru 8 şcoli primare şi 7 grădine de copii numai 1.585.000 lei pe 1926, 1.955.406 lei pe 1927 şi 1.798.514 pe 1928?

Aceasta înseamnă că Municipiul nostru dă anual şcolilor primare şi grădinişilor de copii din bugetul său numai 1/00!!!

Iată o vădită şi dureroasă diferenţă în chipul de a se întreţine şcolile statului.

În această dezastruoasă situaţiune trăesc şcolile noastre în Braşovul cultural.

Consecinţa acestui 1/00, pe care comuna cu mari sforţări îl acordă este că nici o şcoală primară sau de copii mici n'are săli încăpătoare. Nici o asemenea şcoală n'are săli pentru ateliere etc. etc. Nu mai vorbim de baie şcolară, sală de bibliotecă, muzeu şcolar etc.

De trei ani de zile se solicită stăruitor fond pentru edificarea unei cantine şcolare absolut pentru copii din Schei, şi în fie

Aplicarea reformei agrare

Situația pământului expropriat și numărul împroprietărilor.

D-l G. Cipăianu, subsecretar de stat a comunicat următoarea situație relativă la suprafața terenurilor expropriate și a numărului locuitorilor împroprietăriți:

Suprafața terenului arabil expropriat a fost de: 3879.000 hectare. Teren pentru pășune expropriat 934.866 ha.: fânețe 135.027 ha.; păduri, 890.000.

Suprafața viilor, grădiniilor și pometuriilor a fost de 15.517, bălți și izlazuri 21.103 ha., iar locuri de casă și embaticuri 133.300 ha.

Păduri și pășuni comunale.

In afara suprafețelor de mai sus s-au dat ca pășuni comunale o suprafață de 948.914 ha., iar ca păduri comunale 489.182 hectare.

Indreptățiți la împroprietărire.

In toată țara avem înscrși la împroprietărire, după cum rezultă din tablourile întocmite de „Casa centrală a împroprietăririi”, 1.979.083 locuitori și anume: în vechiul regat 1.053.628; în Transilvania 490.528, dintre cari 363.664 români și 126.864 alte naționalități. Pentru Bucovina avem înscrși 77.911 locuitori, dintre cari 47.866 români și 29.045 alte naționalități.

In Basarabia au fost 357.016 locuitori înscrși dintre cari 262.536 români și 94.480 locuitori de altă naționalitate. Numărul împroprietărilor.

Din totalul celor înscrși pe tablourile de împroprietărire

până la 1 Septembrie 1927, au fost împroprietăriți 629.925 locuitori, cărora li s-a dat o suprafață de 3.029.824 ha. In aceeași suprafață nu intră pădurile și pășunile comunale. In Transilvania au fost împroprietăriți până la 1 Septembrie 1927, 310.771 locuitori.

In acest număr se cuprind: 227.945 români; 43.727 unguri; 18.475 germani; 6278 sași; 4581 sârbi; 3939 țigani; 2176 cehi și slovaci; 184 evrei; 83 ruși și 1967 alte naționalități.

Din totalul celor înscrși la împroprietărire în Bucovina, din numărul de 71.266 locuitori, au fost 45.958 români; 18.299 ruteni; 4659 germani; 868 unguri; 406 țigani; 137 evrei; 98 ruși precum și 841 locuitori de alte naționalități.

In Basarabia au fost înscrși 357.016 locuitori, dintre cari 262.536 sunt români, iar 94.480 sunt de alte naționalități.

Examinând cifrele de mai sus și raportându-le la totalul îndreptățiților la împroprietărire de origine română, constatăm în mod hotărât, că numărul împroprietărilor de alte naționalități a păstrat raportul normal față de numărul de împroprietăriți de naționalitate română.

Și iată cum realitatea desminte pretențiunile exagerate ale optanților, cari pretind plata în aur a pământului cu care au fost împroprietăriți în mare parte chiar îndreptățiții de origine ungară.

Aviz. Aduc la cunoștința tuturor Băncilor de credit și onor public, că în numele meu Gheorghe Domnișor și soția mea Maria Domnișor născută Ghimbășan să nu împrumute nici un ban sau să nu încheie alte afaceri, căci nu îau nici o răspundere. 854 3 3

Găsiți vin bun și ieftin în Depozitul de vinuri naturale și Fabrică de ape gazoase STELIAN NICOLAU

Strada Căpitănuțului No. 14. (TELEFON 256)
Vinuri de: Drăgășani Dealu-Mare și Odobesti VANZARE EN-GROS

Administrația Financiară a Județului Bihor.

Publicațiune de vânzare
Subsemnatul Administrator financiar al jud. Bihor Oradea, conform art. 27 din legea de urmărire, fac cunoscut prin aceasta, că în ziua de 1 Octombrie 1928 la ora 10 a. m. se va vinde prin licitație la res. notariatului Bratca averea „S. A. Miniere Alumina” din comuna Bratca.

Obiectele ce i s-au sechestrat prin procesul verbal din 2 Noiembrie 1926 pentru neplata sumei de lei 12,688.330 datorită din taxa și amenzi la timbru și speșele de judecată pe anul 1925 se arată mai jos.

Prin urmare, acei care vor voi a concura la licitația acestor obiecte să se prezinte la locul indicat în ziua și ora fixată, prețul de stigare de vagon fiind lei 2000.

Se cere concurenților să depună mai întâi o garanție de 10% din valoarea obiectelor, în numerar.

Obiectele sechestrăte sunt:
796 vagoane și 3 tone de minereu „Bauxita” estrase din mine și aflate pe rampele gărilor din Bratca, Valea Jadului, precum și în comuna Bratca, Valea Jadului, Remet, Valea Bratcuța, Danis, Calatea, Finis și Fața Arsă din apropierea stațiilor CFR Bratca, Alesd și Valea Jadului.

Administratoarea Financiară: (ss) indescifabil. (l. s) Pentru conformitate: 865 1-1 Ionescu.

Publicațiune
La Serviciul Sanitar al Județului Brașov, camera No. 13, palatul Prefecturii de județ, pe ziua de 15 Noembrie a. c., ora 11 a. m., va avea loc o licitație publică, pentru vânzarea unui automobil în stare uzată, marca „O. k'and”, proprietatea Ministerului Sănătății.

Licitația se va ține conform articolelor 72 și 83 din Legea Contabilității publice, cu oferte închise și sigilate. Garanția va fi 10% din prețul oferit, fie în numerar sau efecte garantate de Stat.

Suma de la care începe licitația este de 25000, adică (douăzeci și cinci mii).

Automobilul se va preda cumpărătorului cu oferta cea mai favorabilă, în baza achitării prețului de cumpărare, după aprobarea vânzării, de către Ministerul Sănătății.

Cumpărătorul va primi mărșina în starea în care se află la gările „Leonida” et. Comp. Brașov, Strada Gărei, unde se poate vedea zilnic. Brașov, la 27 Sept. 1928. Medic primar județean: Dr. Sbarcea.

Secretar: Nic. Suciu-Siblanu. 869 1-1

Primăria Municipality Brașov.

No. 23418/1928.

Publicațiune

In ziua de 8 Octombrie 1928 la 10 ore a. m., se va ține în biroul oficiului silvic al Municipality Brașov (Str. Argintarilor No. 5) a III a licitațiune publică cu oferte scrise, timbrate, sigilate lângă care trebuie să fie a lăturate și mostrele de căptușeală pentru confecționarea uniformelor pe seama personalului silvic al Municipality Brașov.

Garanția (000) Lei
Ofertele trebuie să contină:
1. Prețul în cifre și litere a unei uniforme pentru lucrarea fără căptușeală.
2. Prețul cu căptușeală.
3. Termenul până când va putea confecționa uniformele.

Stofa necesară o va pune la dispoziție oficiul silvic. Licitațiunea se va ține pe lângă observarea dispozițiilor legii pentru contabilitatea publică (art. 72-83) și în baza condițiilor sociale, de cari

pot lua amatori cunoștință zilnic între orele 8-13. Brașov, la 24 Sept. 1928. p. Primar: Secretar General: indescifabil Socaciuc.

Onor. Soc. An. de Asigurări Generale „Franco-Română” Agenția Generală. Brașov.

Subsemnata Ana Bruhs, domiciliată în Brașov, sora defunctului Fridrich Bruhs, care a încetat din viață în urma unui accident mortal, aduc la cunoștință generală, că suma de Lei 200.000, pentru care sumă a avut o asigurare de viață la Soc. D-Voastră, mi s'a achitat prompt, fără nici o întârziere și fără nici o reținere, cu toate că asigurarea era încheiată abia de 9 luni de zile înainte de cazul nenorocit.

Mulțumindu-vă pentru concilianta și prompta aranjare a chestiunii, vă fac cunoscut, că Institutul D Voastră îl recomand în modul cel mai călduros ori și cui.

Brașov, în 26 Sept 1928. Cu toată stima: 864 1-1 (ss) Ana Bruhs.

„CARTEA ROMÂNEASCĂ” S. A.
Sucursala Brașov.
Strada Porții No. 11.
Librărie, Papetărie, Depozit de Hârtie. — Articole de Pictură. — Articole Fotografice. — Gramafoane „His Master's Voice” și „Columbia”.
PREȚURILE CELE MAI EFTINE.

Pavilionul României la expoziția din Praga

Agencia Rador comunică din Praga:

Comitetul organizator al pavilionului românesc la târgul de mostre din localitate, a primit Joi, pe reprezentanții presei cehoslovace.

Numeroși ziaristi indigeni și străini au admirat expoziția noastră, care se prezintă în condiții mult superioare față de celelalte expozițiuni. Ziaristii au fost primiți de d-nii Emandi, ministrul României la Praga, Traian Naum, președintele Uniunii Camerelor agricole, Raul Anastasiu, atașatul român de presă, precum și de ziaristii români Totu și Carabella. Specialiștii comitetului organizator au dat explicațiile necesare.

D-l Svihovski, președintele comitetului presei Micii Înțelegeri, a ținut o călduroasă cuvântare, subliniind frumusețea expoziției românești și urând intensificarea salutară a relațiilor economice dintre cele două țări.

A răspuns d-l Traian Naum, care a arătat importanța presei pentru aceste relații după care d-sa a făcut o importantă dare de seamă asupra produselor românești exportabile, în funcție de nevoile importului cehoslovac.

După terminarea discursurilor, s'a servit un bufet rece, cu care ocaziune reprezentanții presei au putut să aprecieze produsele românești.

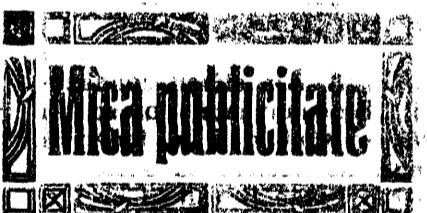
La amiază, a fost un dejun intim, oferit de comitetul organizator, în frunte cu d-l Traian Naum d-lui ministru Emandi, inițiatorul participării României la târgul de mostre din Praga.

D-l Traian Naum a relevat necesul participării României, precum și meritele care revin d-lui Emandi pentru inițiativă, și d-lui Vintilă Brătianu și d-lui Ion Vintilă Brătianu, care au binevoit să dea

tot concursul pentru organizarea expoziției.

A răspuns d-l Emandi, stăruind asupra necesității întăririi alianței politice, prin intensificarea relațiilor economice. D-sa a mulțumit guvernului român pentru largul concurs acordat acestei inițiative.

In numele Camerelor de comerț și în acelaș sens a vorbit d-l Vasile Antonescu.

De închiriat 2 camere, bucatărie, pivniță, pod instalație electrică în strada Cacova de Jos No. 57, fiind singur în curte. A se adresa la d-l N. Badea Tip. „Gaz. Trans.”.

De închiriat. Casele din Căile Nr. 2 se închiriază pe timp de trei ani cu începere din 1 Octombrie a. c. Informațiuni se dau în biroul Eforiei școlare (Liceul Andrei Șaguna), Eforia școlară. 1-3

Aviz. Reuniunea Economică din Scheiu-Brașov, a duce la cunoștința membrilor, că Duminecă în 30 Septembrie ora 8 dim. va face răvășitul (predarea) oilor la loquinta dlui Ioan Lupșan brigadir din Str. Pajiște B. No. 51. 2-2

Se primesc patru elevi de liceu în pensiuine. Adresa: Strada Gării No. 19. 868 1-2

Cercul „Zoologic”
Azi și în zilele următoare se vor ține concursuri mari de luptă internațională. 1-0

BOGAT ASORTIMENT IN
Stofe moderne pentru iarnă
precum o cantitate mai mare de stofe
cu prețuri foarte scăzute
Depozitul fabricii de stofe
WILHELM TELLMAN & Comp.
BRASOV, Strada Porții 2
867 1-3

Noutățile de modă de toamnă și de iarnă cele mai noi stau la dispoziția Onoratei noastre clientele pe prețuri cari nu mai pot fi concurate. Magazinul nostru splendid și bogat asortat cu
paltoane de blană și de piele, paltoane și haine pentru dame, fetițe și copii
satisfacă cele mai fine pretențiuni, pentru că bunul renume al mărfurilor noastre a fost totdeauna o garanție a gustului fin și inescutabil și a calității de primul rang
FENYVESI și SAMUEL
Cel mai mare magazin de confecțiuni pentru dame din România mare.
BRASOV, Târgul Inului 31-33.
801 5-10

